

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การจัดการศึกษาให้แก่เด็กระดับอนุบาล จัดได้ว่ามีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ดังนิตยาภัสสรศิริ และคณะ (2523) ได้กล่าวถึงความสำคัญของเด็กไว้ว่า

เด็กเป็นทรัพยากรที่มีค่าที่สุดของประเทศ เป็นสิ่งที่รักและความหวังสูงสุดของพ่อแม่ อนาคตของครอบครัวของชุมชนของประเทศชาติ จึงขึ้นอยู่กับคุณภาพของเด็กที่จะเจริญเติบโต เป็นประชากรผู้รับภาระของประเทศในอนาคต เด็กที่ได้รับการเลี้ยงดูปลูกฝังอย่างถูกต้องให้มีพื้นฐานที่ดี ทั้งร่างกาย สติปัญญา ความคิด สร้างสรรค์ อารมณ์ และสังคม พร้อมทั้งจะเผชิญกับสภาพสังคม ซึ่งเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วได้เป็นอย่างดี ทั้งยังมีความสามารถเป็นพลังสำคัญในการพัฒนาประเทศด้วย

โดยเฉพาะอย่างยิ่งการอบรมเลี้ยงดูเด็ก ซึ่งมีอายุตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 6 ปี ทั้งนี้เพราะช่วงอายุนี้ เป็นช่วงวิกฤติของชีวิตมนุษย์ ผลของการอบรมเลี้ยงดูและประสบการณ์ต่าง ๆ ที่เด็กได้รับในระยะต้นของชีวิต จะมีอิทธิพลต่อการวางรากฐานของพัฒนาการทั้งทางร่างกาย สติปัญญา สังคม อารมณ์และบุคลิกภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2523) ถ้าช่วงนี้ได้รับการเลี้ยงดูอย่างดี ถูกสุขลักษณะได้รับการอบรมกล่อมเกลานิฮัยเบื้องต้นให้ถูกทาง จะเป็นกระบวนการพัฒนาที่ต่อเนื่อง เป็นพื้นฐานการศึกษาตลอดชีวิตของเด็ก (เอกวิทย์ ณ ถลาง, 2522) ซึ่งสอดคล้องกับความคิดของ พีระพงษ์ กุลพิศาล (พีระพงษ์ กุลพิศาล, 2532) ว่าเด็กวัยนี้อยู่ในวัยที่สำคัญที่สุดที่จะพัฒนาสติปัญญา อารมณ์ สังคมและบุคลิกภาพเพื่อการเติบโตขึ้นเป็นคนที่มีสุขภาพดีทั้งกายและใจ เป็นช่วงที่มีความเปลี่ยนแปลงมากที่สุดในเรื่องของความเจริญเติบโตและพัฒนาการทางความคิดและสติปัญญา เด็กที่อยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดีจะมีพัฒนาการทางสติปัญญาดีกว่าเด็กที่อยู่ในสภาพแวดล้อมที่ด้อย หรือถูกสะกิดกั้นการพัฒนาทาง

สติปัญญา การจัดสิ่งแวดล้อมที่ดีให้แก่เด็ก มีองค์ประกอบหลาย ๆ ประการ และที่สำคัญที่สุดประการหนึ่งคือ การจัดกิจกรรมศิลปะให้แก่เด็กอนุบาล

กิจกรรมศิลปะ เป็นกิจกรรมหนึ่งที่ฝึกให้เด็กรู้จักนำเอาธรรมชาติของตนเองที่มีอยู่มาใช้เก็บเกี่ยวความรู้ต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวโดยเฉพาะความรู้ อันจะเป็นพื้นฐานพัฒนาคุณลักษณะทางสุนทรียภาพให้แก่ตน นอกจากนั้นระหว่างการแสดงออกทางศิลปะ เด็กยังได้รับประสบการณ์หรือความรู้ที่ได้จากศิลปะในทางอ้อมก็ได้ ได้แก่ ประสบการณ์ทางสังคม ประสบการณ์ทางวัสดุ ประสบการณ์ในการใช้เครื่องมือต่าง ๆ ต่าง ๆ เป็นต้น ซึ่งล้วนช่วยพัฒนาการเจริญเติบโตทางกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคมของเด็ก

กิจกรรมศิลปะ เป็นกิจกรรมที่ท้าทายความรู้สึกนึกคิดและการแสดงออกของเด็ก ดังจะเห็นว่าจุดมุ่งหมายของหลักสูตรศิลปะในแต่ละระดับการศึกษา มักจะกำหนดเป็นเป้าหมายเพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์จินตนาการในการแสดงออกไวเสมอ โดยผ่านประสาทสัมผัสทางร่างกายและจิตใจ อาทิ กิจกรรมการเขียนภาพ ระบายสี การปั้น การพิมพ์ การประดิษฐ์สร้างสรรค์ ฯลฯ เป็นที่ยอมรับกันทั่วไปแล้วว่าศิลปะเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับชีวิต ศิลปะยังมีบทบาทสำคัญมากในการส่งเสริมให้มนุษย์มีพัฒนาการทางด้านต่าง ๆ ดีขึ้นไม่ว่าจะทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา (ธีรยุทธ์ เสนีย์วงศ์ ณ อยุธยา, 2534) โดยความสำคัญดังกล่าวทุก ๆ คนต่างยอมรับ และเห็นความสำคัญของศิลปะต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ในสังคมปัจจุบัน

กิจกรรมศิลปะเปิดโอกาสให้เด็กได้เลือกทำกิจกรรมตามความสนใจและความสามารถของตน ดัง วิรัตน์ พิชญ์ไพฑูริย์ (2520) กล่าวถึง ศิลปะว่า เป็นวิชาที่ช่วยส่งเสริมให้เด็กได้พัฒนาในด้านต่าง ๆ โดยแสดงออกในรูปแบบกิจกรรม มีโอกาสได้สร้างสรรค์แก้ปัญหา และสัมผัสกับสภาพความเป็นจริง เพื่อเด็กจะได้มีประสบการณ์ในด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาความแคล่วคล่องในการใช้ส่วนต่าง ๆ ของร่างกายให้สัมพันธ์กับความคิดและการแสดงออกฉะนั้นศิลปะจึงมีความหมายต่อการศึกษามากประสบการณ์ศิลปะก่อให้เกิดพัฒนาการส่วนบุคคลในหลายด้านสร้างความเชื่อมั่นในตนเอง พัฒนาทักษะทางสังคม เข้าถึงความ เป็นมนุษย์กลมกลืนจิตใจให้กลมกลืนกับวัฒนธรรมและคุณค่าทางสังคม (Ross, 1980) ศิลปะทุกแขนงขัดเกลาความคิดและจิตวิญญาณมนุษย์ ให้ผ่องใส ยกกระดับจิตใจคนให้มีความประณีต ละเอียดย่อน เป็นเครื่องข้อมจิตใจให้อ่อนโยน มีเมตตาไม่แข็งกระด้าง ส่งเสริมยกระดับคุณธรรมคนให้สูงขึ้น (เอกวิทย์ ณ กลาง, 2524) ศิลปะจึงเป็นกระบวนการที่ส่งเสริมพัฒนาการทางการแสดงออก

ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และตัดแปลง อันจะเป็นหนทางไปสู่การพัฒนาบุคคลต่อไป และหากในสังคมใดมีประชาชนที่มีความคิดสร้างสรรค์สูง สังคมนั้นมีโอกาพัฒนาก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็ว (ศิลป์ชัย ชั้นประเสริฐ, 2524) ความสำคัญของกิจกรรมศิลปะก็คือ การพัฒนาบุคลิกภาพและสังคมของเด็กทุกเพศทุกวัย เพราะคนย่อมเป็นทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญที่สุดสำหรับการพัฒนาประเทศชาติ ทั้งทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม (เลิศ อำนันทนะ, 2533)

การศึกษาของเด็กระดับอนุบาล เป็นการศึกษาเริ่มต้นที่มีความสำคัญต่อชีวิตในอนาคตของเด็ก เป็นการศึกษาที่มุ่งเตรียมความพร้อม และวางพื้นฐานของการอบรมเลี้ยงดูให้ถูกต้องตามพัฒนาการ เริ่มปลูกฝังทัศนคติ ค่านิยม ลักษณะนิสัยและวัฒนธรรม รัฐได้ตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาความเจริญเติบโตของเด็กทั้งในด้านร่างกาย จิตใจ สังคม และสติปัญญา จึงได้สนับสนุนส่งเสริมให้หน่วยงานทั้งของรัฐและเอกชนช่วยกันจัดการศึกษาของเด็กระดับอนุบาลศึกษา โดยมีความมุ่งหมายดังต่อไปนี้

1. เพื่อส่งเสริมให้เด็กมีสุขนิสัยที่ดีเกี่ยวกับการกิน เล่น และพักผ่อนอย่างถูกต้อง ตลอดจนรู้จักระวังรักษาตัวให้พ้นจากโรคภัยและอุบัติเหตุ
2. เพื่อปลูกฝังให้เด็กมีลักษณะนิสัยที่ดีงาม รู้จักควบคุมอารมณ์ของตน รู้จักและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้
3. เพื่อส่งเสริมให้เด็กรู้จักสังเกต มีไหวพริบ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถแสดงออก ชื่นชมต่อความไพเราะและสิ่งสวยงามต่าง ๆ
4. เพื่อฝึกให้เด็กรู้จักใช้ประสาทสัมผัสได้อย่างเหมาะสม และเคลื่อนไหวร่างกายได้อย่างถูกต้อง
5. เพื่อให้รู้จักปฏิบัติกิจวัตรประจำวันด้วยตนเองได้

การสอนศิลปะสำหรับเด็กระดับอนุบาลศึกษา เป็นแต่เพียงวิถีทางมีจุดหมายที่จะฝึกให้เด็กวาดเขียน เก่ง ปั้น เก่ง สร้างสรรค์ เก่ง เตรียมจะเป็นศิลปินในอนาคต การสอนศิลปะสำหรับเด็กระดับอนุบาลศึกษา เป็นแต่เพียงวิถีทางที่จะนำไปสู่จุดหมายในการจัดการเรียนการสอนในระดับนั้นเอง จากจุดหมายข้างต้นนี้ เราจะพบว่า กิจกรรมศิลปะของเด็กมีผลต่อความมุ่งหมายในบางข้อ ถึงแม้จะไม่ใช่ว่าภารกิจทั้งหมดของศิลปะ แต่ก็ดูเหมือนว่าการสร้างสรรค์กิจกรรมศิลปะจะช่วยให้เป็นอย่างมาก ซึ่งการจัดกิจกรรมศิลปะในเด็กระดับอนุบาลศึกษามีได้มุ่ง

ที่ตัวผลงานศิลปะเป็นผลลัพธ์สำคัญที่สุด ผลงานศิลปะเป็นเพียงสะพานที่จะพาดผ่านไปสู่อัจฉริยะนิสัยที่ต้องการ (วิรุณ ตั้งเจริญ, 2526) นั่นคือให้เด็กเกิดความรู้สึกพร้อมที่จะศึกษาเล่าเรียนในระดับประถมศึกษา กล่าวคือสามารถจับดินสอได้ ประสาทมือกับตามีความสัมพันธ์กันดี รู้จักสังเกตเปรียบเทียบ อันเป็นผลมาจากกิจกรรมศิลปะและกิจกรรมอื่นๆ

กระทรวงศึกษาธิการได้มีการจัดวางแนวการสอนชั้นอนุบาลเรียกว่า "แนวการจัดประสบการณ์ระดับอนุบาล" เพื่อกำหนดเนื้อหาสาระที่จะนำมาฝึกความพร้อมให้เด็กระดับชั้นอนุบาลซึ่งเปรียบเสมือนหลักสูตรของชั้นอนุบาล โดยได้แบ่งแนวการจัดประสบการณ์เป็น 3 แนวประสบการณ์ คือ เตรียมสร้างเสริมทักษะภาษาไทย คณิตศาสตร์ เตรียมสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต และเตรียมสร้างเสริมลักษณะนิสัย ตามแนวการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลได้กำหนดให้ศิลปะเป็นส่วนหนึ่งของการเตรียมสร้างเสริมลักษณะนิสัย ซึ่งมีจุดมุ่งหมายดังนี้ คือ

1. เพื่อปลูกฝังค่านิยม เจตคติและคุณลักษณะที่ดีของศิลปะและวัฒนธรรมไทย
 2. เพื่อปลูกฝังให้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
 3. เพื่อส่งเสริมให้มีรสนิยมที่ดี รักสวยรักงาม ซาบซึ้งในความไพเราะของคนตรี
 4. เพื่อส่งเสริมให้เด็กได้แสดงออกตามความถนัดและความสามารถของแต่ละบุคคล
 5. เพื่อพัฒนาทางร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา
 6. เพื่อฝึกให้เป็นคนมีระเบียบ ประณีต และช่างสังเกต
 7. เพื่อให้เกิดความสนุกสนาน เพลิดเพลิน และใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
- (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2528)

แนวการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลได้กำหนดเนื้อหาสาระเกี่ยวกับกิจกรรมศิลปะโดยกำหนดการสอน เช่น การปูพื้นฐานให้เด็กมองเห็นความสวยงามทางศิลปะ การวาดรูประบายสี การทดสอบเกี่ยวกับสี การพิมพ์ การปั้น การฉีก ตัด ปะ พับ และการประดิษฐ์โดยมีจุดประสงค์ดังนี้ คือ

1. เพื่อให้เกิดความเพลิดเพลิน ชื่นชมในสิ่งสวยงาม
2. เพื่อฝึกกล้ามเนื้อมือ ประสาท ความสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา
3. เพื่อฝึกให้เป็นคนละเอียด ประณีต มีระเบียบ ช่างสังเกต

4. เพื่อปลูกฝังแนวความคิดสร้างสรรค์
5. เพื่อให้รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
6. เพื่อให้สัมพันธ์กับการเรียนวิชาอื่น ๆ

นอกจากจุดประสงค์ของวิชาศิลปะที่ได้กำหนดไว้ตามแนวการจัดประสบการณ์ระดับชั้นอนุบาลแล้ว ศิลปะยังมีส่วนช่วยให้นักเรียนมีความสามารถในการดำรงชีวิตที่สุจริตมีความสุข และมีความสามารถในการคิดค้นตัดสินใจอย่างเหมาะสม (นิรมล ตีรณสาร สวัสดิบุตร, 2525) ทั้งยังช่วยส่งเสริมจินตนาการและพัฒนาบุคลิกภาพและสังคมของเด็กให้เจริญงอกงามตามความเหมาะสมกับเพศและวัยของตน (เลิศ อานันตะ, 2525)

ปีเด็กสากล 2522 องค์การระหว่างประเทศได้จัดกิจกรรมศิลปะสำหรับเด็กขึ้นหลายครั้ง เช่น การประกวดภาพวาดของเด็ก ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมความสามารถ ความคิดสร้างสรรค์ของเด็ก องค์การศึกษาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติได้จัดประกวดภาพเขียนของเด็กในหัวข้อ "ชีวิตข้าพเจ้าปี 2545" และกรมอนามัยโดยการสนับสนุนจากมูลนิธิสุขภาพแห่งสหรัฐอเมริกา ได้จัดประกวดภาพของ "โครงการรู้จักสุขภาพของท่าน" เด็กไทยได้ส่งภาพเข้าประกวดและได้รับรางวัลชนะเลิศทั้ง 2 ชื่อเรื่อง อย่างไรก็ตามในรอบ 10 ปีที่ผ่านมาเรายังให้ความสนใจต่อศิลปะไม่มากเท่าที่ควร ถ้าเด็กคนใดสนใจวิชาศิลปะ มักจะถูกผู้ใหญ่ห้ามปราม เพราะถือว่างานอาชีพที่ใช้ศิลปะเป็นงานที่ไร้เกียรติ รายได้น้อย ผิดกับต่างประเทศปัจจุบัน เช่น สหรัฐอเมริกาและอังกฤษเน้นการสอนศิลปะเป็นพิเศษ ผู้บริหารโรงเรียนในสหรัฐอเมริกาแห่งหนึ่งกล่าวว่า "ศิลปะเท่านั้นที่ก่อให้เกิดวัสดุการสอนหลากหลาย เด็กสามารถใช้ได้ทันทีทันควันวิชาศิลปะไม่เพียงแต่สอนให้เด็กมีความคิดสร้างสรรค์เท่านั้น แต่ยังทำให้เด็กสามารถใช้ความนึกคิดของเขาไปพร้อม ๆ กับมือและตาของเขา ซึ่งไม่มีวิชาอื่นใดหรือสื่ออื่นใดทำได้ (สมศรี กิจชนะพานิชย์, 2523)

ฉะนั้นศิลปะจึงเป็นสิ่งสำคัญที่สุดอย่างหนึ่งในการเรียนการสอนในระดับอนุบาลศึกษา และระดับชั้นอื่น ๆ ดังเช่น งานวิจัยของ วุฒิ วัฒนสิน (2530) ได้ศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารและครูศิลปศึกษามีความคิดเห็นสอดคล้องว่า เนื้อหาที่บังคับให้เรียนมีน้อยไป ผู้บริหาร

และครูศิลปศึกษาไม่แน่ใจจะเพียงพอสำหรับเป็นพื้นฐานความรู้ในการศึกษาต่อในสาขาวิชา ศิลปกรรมระดับสูงหรือ ซึ่งสอดคล้องกับกรมวิชาการ (2528) ได้ศึกษาปัญหาหลักสูตรศิลปศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นพบว่า มีปัญหาในเรื่องหนังสือเรียนวิชาศิลปศึกษาของกรมวิชาการยังไม่สมบูรณ์พอ สมควรแก้ไขเพิ่มเติมทุกระดับการศึกษา ดังเช่น

นิรมล ธีรณสาร สวัสดิบุตร (2525) อาศัยข้อมูลจากแบบสอบถามที่ได้รับจาก โรงเรียนประถมศึกษาในกรุงเทพมหานคร จำนวน 164 โรงเรียน ประกอบกับการสังเกตการสอนของนิสิตปริญญาตรีและปริญญาโท ภาควิชาประถมศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในโรงเรียนต่าง ๆ ทั้งกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด รวม 120 โรงเรียน ระหว่าง พ.ศ. 2514-2525 สรุปภาพที่เป็นจริงของครูสอนศิลปศึกษาชั้นประถมศึกษาไว้ดังนี้

1. ครูหญิงมากกว่าครูชาย
2. ครูประจำชั้นไม่มีความรู้พิเศษทางศิลปะ สอนวิชาศิลปศึกษาเพราะต้องสอนเองหมดทุกวิชา ครูกว่าครึ่งหนึ่งที่สอนศิลปศึกษา ไม่มีความรู้ทางศิลปะเลย
3. ครูสอนศิลปศึกษา เพราะผู้บริหารโรงเรียนกำหนดให้สอนไปตามเอกสารที่หลักสูตรกำหนดไว้
4. ครูมีประสบการณ์ในการสอนมาแล้วมักไม่มีการวางแผนการสอนระยะยาวและไม่เตรียมการสอนล่วงหน้าอย่างมีระเบียบ
5. ครูแสดงตนเป็นผู้ให้เสรีภาพในการทำงานทางศิลปะแก่นักเรียน ด้วยการให้นักเรียนวาดอะไรก็ได้ ปั้นอะไรก็ได้ ทำศิลปะอะไรก็ได้ ฯลฯ มากเกินไปจนนักเรียนไม่มีจุดหมายอะไรในการทำงานและไม่มีพื้นฐานอะไรที่จะช่วยเป็นแรงบันดาลใจให้ทำอะไร
6. ครูศิลปศึกษาโดยเฉพาะครูที่เป็นศิลปินหรือได้รับการฝึกฝนมาทางศิลปะโดยเฉพาะมักถือว่าผลงานศิลปะของนักเรียนระดับประถมศึกษาไม่มีความหมายอะไร เพราะไม่มีความงามหรือคุณค่าเหมือนผลงานของศิลปินที่เป็นผู้ใหญ่แล้ว

ด้วยสาเหตุดังกล่าวมาข้างต้นประกอบกับผู้วิจัยเป็นครูอนุบาลในโรงเรียนอนุบาลสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เห็นว่าควรจะมีการศึกษาโดยการสำรวจ

ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูอนุบาล ซึ่งทำหน้าที่โดยตรงในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นโรงเรียนที่รัฐกำหนดให้เป็นโรงเรียนที่ต้องจัดการศึกษาระดับอนุบาลศึกษาให้เป็นตัวอย่างแก่โรงเรียนในสังกัดและหน่วยงานอื่น ๆ เพื่อให้ทราบถึงข้อมูลที่ทันสมัย รวมถึงปัญหาอุปสรรคและสภาพการปฏิบัติงานจริงในการจัดกิจกรรมศิลปะสำหรับนักเรียนอนุบาลให้มีประสิทธิภาพและคุณภาพยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาสภาพการจัดกิจกรรมศิลปะสำหรับนักเรียนอนุบาลโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เกี่ยวกับ เป้าหมาย นโยบาย การส่งเสริม การสนับสนุนและการวางแผนกิจกรรมศิลปะ ด้านเนื้อหา กิจกรรมศิลปะ ด้านการจัดกิจกรรมศิลปะ ด้านการวัดและประเมินผลกิจกรรมศิลปะ

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนชั้นอนุบาลในโรงเรียนอนุบาลสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จำนวน 77 โรงเรียน ในปีการศึกษา 2533
2. การวิจัยมุ่งศึกษาสภาพการจัดกิจกรรมศิลปะ สำหรับนักเรียนอนุบาลสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในด้านต่าง ๆ ดังนี้
 - 2.1 เป้าหมายและนโยบายการจัดกิจกรรมศิลปะ การส่งเสริมการสนับสนุนการจัดกิจกรรมศิลปะ
 - 2.2 ลักษณะของกิจกรรมศิลปะสำหรับนักเรียนอนุบาลในโรงเรียนอนุบาล
 - 2.2.1 การวางแผนด้านศิลปะ
 - 2.2.2 ด้านเนื้อหา กิจกรรมศิลปะ
 - 2.2.3 ด้านการจัดกิจกรรมศิลปะ

2.2.4 ด้านการวัดและประเมินผลศิลปะ

2.3 ปัญหาต่าง ๆ ในการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมศิลปะเกี่ยวกับ

2.3.1 การเรียนการสอน

2.3.2 วัสดุ อุปกรณ์ สถานที่

2.3.3 บุคลากร

2.3.4 นักเรียน

2.4 ความคิดเห็น ความต้องการ และข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมศิลปะ สำหรับนักเรียนอนุบาลในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. แบบสอบถาม และแบบสังเกต ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นถือว่าเป็นเครื่องมือที่มีคุณภาพ เพราะได้ผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ และนำไปทดลองใช้กับผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนโรงเรียนอนุบาลที่ไม่ใช่ประชากรที่ศึกษา แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้กับประชากร และตัวอย่างประชากรจริง จึงเชื่อว่า เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมีประสิทธิภาพตรงตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้

2. ข้อมูลที่ได้รับจากแบบสอบถามและแบบสังเกตถือว่าเป็นข้อมูลที่ประชากรและตัวอย่างประชากรทุกคนตอบด้วยความเต็มใจและเป็นความจริงทุกประการ

คำจำกัดความในการวิจัย

กิจกรรมศิลปะ หมายถึง ประสบการณ์การเรียนรู้ที่ครูจัดให้กับนักเรียนอนุบาลเพื่อเป็นการปูพื้นฐานให้เด็กมองเห็นความสวยงามทางศิลปะ และเพื่อให้เกิดผลในทางสร้างเสริมลักษณะนิสัย ตามวัตถุประสงค์ของแนวการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาล (พุทธศักราช 2521) ซึ่งตามแผนเรียกว่า กิจกรรมสร้างสรรค์ ได้แก่ การวาดภาพระบายสี การทดสอบเกี่ยวกับสี การพิมพ์ การปั้น การฉีก การตัด การปะ การพับและการประดิษฐ์

สภาพการจัดกิจกรรมศิลปะ หมายถึง ความเป็นจริงในการจัดกิจกรรมศิลปะในลักษณะการจัดให้มีการปฏิบัติตามเป้าหมายและนโยบาย การส่งเสริมการจัดกิจกรรมศิลปะ การใช้นโยบาย กระบวนการ การจัดกิจกรรมศิลปะสำหรับนักเรียนอนุบาล ซึ่งได้แก่ การวางแผนด้านศิลปะด้านเนื้อหา กิจกรรมศิลปะ ด้านการจัดกิจกรรมศิลปะ ด้านการวัดและประเมินผลศิลปะรวมทั้งปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมศิลปะ ซึ่งได้แก่ การเรียนการสอน วัสดุอุปกรณ์ สถานที่ บุคลากร และตัวนักเรียน

นักเรียนอนุบาล หมายถึง เด็กก่อนวัยเรียนที่มีอายุ 4-6 ปี ที่เข้าเรียนในชั้นอนุบาลปีที่ 1 และชั้นอนุบาลปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ปีการศึกษา 2533

โรงเรียนอนุบาลสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ หมายถึง โรงเรียนอนุบาลสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ที่จัดชั้นอนุบาล และชั้นประถมศึกษาอยู่ในโรงเรียนเดียวกัน และกำหนดให้เป็นโรงเรียนที่จัดการศึกษาระดับอนุบาลไว้เป็นตัวอย่างและเพื่อการวิจัย ปัจจุบันมี 77 โรงเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2525)

ครูผู้สอนชั้นอนุบาล หมายถึง ครูประจำชั้นและครูพิเศษที่เคยสอนชั้นอนุบาลปีที่ 1 ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ปีการศึกษา 2533 ในโรงเรียนอนุบาลสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการ โรงเรียนอนุบาลสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ซึ่งรับผิดชอบงานด้านอนุบาลศึกษาของโรงเรียน ได้แก่ อาจารย์ใหญ่หรือผู้อำนวยการ ปีการศึกษา 2533

ประโยชน์โดยตรงจากการวิจัย

1. ทราบข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการจัดกิจกรรมศิลปะระดับชั้นอนุบาลในโรงเรียนอนุบาลสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
2. เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมศิลปะระดับชั้นอนุบาลในโรงเรียนอนุบาลชั้นเด็กเล็กชั้นอนุบาลชนบทในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา

แห่งชาติและการจัดการศึกษาระดับชั้นอนุบาลของหน่วยงานอื่นๆ ของประเทศไทย เพื่อปรับปรุง
ประสิทธิภาพในการจัดกิจกรรมศิลปะชั้นอนุบาลศึกษาในโรงเรียนอนุบาล

3. เป็นแนวทางสำหรับการศึกษาวิจัย เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนกิจกรรมศิลปะ
ชั้นอนุบาลศึกษาในโรงเรียนอนุบาลต่อไป

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย